

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst
Afdeling Inlichtingen

Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Telefoon (070) 31 880 04
Telex 31337 MVD/GV/NL
Telefax (070) 31 879 51

Aan:
Zie verzendlijst

Uw brief

Uw kenmerk

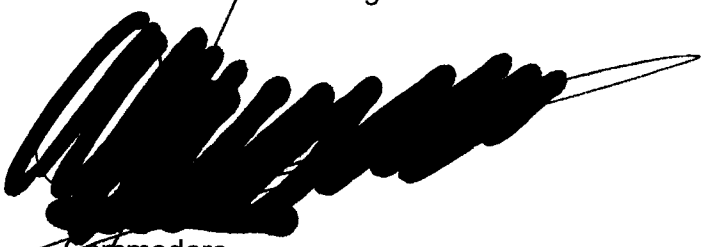
Ons nummer
DISGG003119

Datum
29 juni 1999

Onderwerp
Voormalig Joegoslavië (22/99)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst

Commodore

Bijlagen

één (1)

Bezoekadres

Kalvermarkt 28, Den Haag

Doorkiesnummer

(070) 31 86634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr.

d.d. 29 juni 1999

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten, Dhr. L.A. Geelhoed

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

DCBC, t.a.v. Hfd Dplg door middel van hardcopy en diskette

INTERN:

HMID

HACIV t.a.v. BCI

HAI

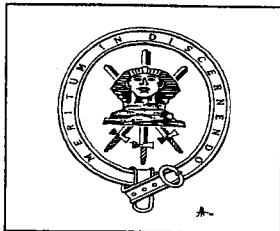
MID-cel

HAO

HAVI

Archief

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

22/99

(Afgesloten 301200 JUN 1999)

Conclusie/voorzicht

De OHR ziet zich in toenemende mate gedwongen tot het dreigen met sancties om een schijn van vooruitgang in het Bosnische vredesproces op te houden. In de praktijk zijn de etnische verhoudingen het afgelopen jaar niet verbeterd.

Kroatië gaat een periode van politieke instabiliteit tegemoet.

In Servië dreigt politieke onrust, maar het is onwaarschijnlijk dat de uitingen van onvrede de positie van het regime zullen ondergraven.

Het UCK lijkt zich in toenemende mate te profileren als de enige legitieme politieke en militaire macht van een de facto onafhankelijk Kosovo. Daarbij komen kardinale aspecten van het vredesproces in het gedrang.

Bosnië-Herzegovina

Herdenking "Srebrenica"

In de Bosnische pers is gemeld dat volgende maand in Sarajevo herdacht zal worden dat de plaats Srebrenica vier jaar geleden is gevallen. De voorzitter van het herdenkingscomité zei dat er een rondetafelconferentie zal worden gehouden, waarop de "echte waarheid" van de tragedie kan worden onthuld. De val van Srebrenica wordt elk jaar herdacht. Dat maakt deel uit van het streven van de Bosnische autoriteiten, met name (maar niet uitsluitend) zij die lid zijn van de belangrijkste Moslim-partij SDA, om de herinnering aan de Servische misdaden levend te houden. Dat vormt een van de belangrijkste middelen van de SDA om haar achterban verenigd te houden. Tegelijkertijd verhindert deze opstelling (die overigens *mutatis mutandis* ook wordt aangetroffen bij de andere op etnisch/nationalistische basis gevormde partijen) een doorbraak in de etnische verhoudingen die voor het welslagen van het vredesproces noodzakelijk is.

Moslim-Kroatische Federatie (MKF)

OHR dreigt MKF met sancties

Een woordvoerder van HV Westendorp heeft verklaard dat als de SDA zich blijft verzetten tegen een herindeling van de gemeente Zepce, donorgelden kunnen worden ingehouden. In de huidige gemeente Zepce vormen de Moslims de meerderheid, terwijl na de herindeling de Kroaten de overhand zouden krijgen. Tijdens de oorlog tussen beide bevolkingsgroepen was Zepce frontgebied. Bij de jongste gemeenteraadsverkiezingen (1997) behaalde de SDA de absolute meerderheid doordat de Kroaten de stembusgang boycotten. Dat de SDA het reeds met de HDZ BiH gesloten akkoord (o.a. over terugkeer) frustreert, is het Kantoor van de Hoge Vertegenwoordiger (OHR) kennelijk in het verkeerde keelgat geschoten. De reactie van Westendorp is illustratief voor de verharding van het standpunt van de internationale gemeenschap ten aanzien van de partijen in Bosnië-Herzegovina sinds de laatste donorconferentie. Hoewel daarbij meer gelden zijn toegezegd dan verwacht was, is de daadwerkelijke besteding van de gelden sterker dan voorheen afhankelijk gesteld van vooruitgang in het vredesproces. Opmerkelijk is ook dat in dit concrete geval de SDA expliciet als verantwoordelijke partij wordt aangemerkt.

████████████████████

Dat is illustratief voor het feit dat de SDA, die zich in het verleden vooral een slachtofferrol had aangemeten, in toenemende mate het doewit van internationale kritiek is.

Westendorp bekritiseert Jelavic

Westendorp heeft de Kroatische voorzitter van het Bosnische presidium Jelavic een brief gestuurd, waarin hij protesteert tegen de deelname van Jelavic aan een schilderijenveiling ten gunste van Bosnisch-Kroatische verdachten van oorlogsmisdaden. In de brief schrijft Westendorp dat de schuld van betrokkenen weliswaar niet vaststaat tot zij veroordeeld zijn, maar dat de aard van de beschuldigingen dermate ernstig is dat een "behoedzame benadering" gepast is. De opstelling van Jelavic wekt "de indruk van een verkeerde politieke inschatting". Tenslotte waarschuwde Westendorp dat beschuldigingen van misbruik van overheidsmiddelen voor de veiling tot op de bodem zullen worden uitgezocht.

In de praktijk kan de opstelling van Jelavic niet anders worden gezien dan als een openlijke steunbetuiging aan de Bosnische Kroaten die in Scheveningen in voorarrest zitten. Gezien de misdaden waarvan zij beschuldigd zijn, en die vermoedelijk slechts het topje van de ijsberg vormen van alle misdaden die de Kroaten ten opzichte van de Moslims hebben begaan, spreekt de opstelling van Jelavic (die overigens zeker niet de meest extreme nationalist in de Bosnisch-Kroatische gelederen is) boekdelen over zijn houding ten aanzien van met name de Bosnische Moslims, met wie hij wordt geacht in één federatie te leven. Zou Westendorp consequent zijn, dan zou de opstelling van Jelavic rechtvaardigen dat hem eenzelfde ontslag ten deel zou vallen als de Bosnisch-Servische president Poplasen enkele maanden geleden. Wat Westendorp weerhoudt, is wellicht de overweging dat in dat geval het presidium, dat de afgelopen maanden toch al nauwelijks heeft gefungeerd vanwege de boycot van het Servische lid Radisic, opnieuw vleugellam zou worden. Een andere factor van overweging is het feit dat niet alleen Jelavic, maar iedereen die (denkt dat hij) iets voorstelt in de Bosnisch-Kroatische top bij de veiling aanwezig was, zodat het ontslag van deze functionarissen een volledig politiek vacuüm in die top zou achterlaten. Blijft echter het feit dat Westendorp zich in toenemende mate, en ten opzichte van alle partijen, gedwongen ziet om te dreigen met sancties. Niet alleen kan dat nauwelijks als een teken van vooruitgang worden geïnterpreteerd, maar ook moet Westendorp deze dreigementen op een gegeven moment uitvoeren om zijn geloofwaardigheid te bewaren.

Andric naar Drvar

De president van de Moslim/Kroatische Federatie (MKF), Andric-Luzanski, zal op korte termijn naar de west-Bosnische stad Drvar reizen. Naar verluidt zal hij een ontmoeting hebben met de burgemeester van Drvar, Marceta. De omgeving van Drvar vormt één van de weinige gebieden in Bosnië-Herzegovina die door Serviërs en Kroaten betwist worden. Drvar werd voor de oorlog vrijwel uitsluitend door Serviërs bewoond, maar werd in de laatste gevechten vóór het ondertekenen van "Dayton" door de Kroaten veroverd. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1997 werd echter een in meerderheid Servisch gemeentebestuur gekozen. Marceta zelf is de meest prominente Servische burgemeester in de MKF. Hij ijvert voortdurend voor terugkeer van Serviërs naar Drvar, maar wordt daarin tegengewerkt door de Kroaten. Die willen voorkomen dat een massale terugkeer van Serviërs naar Drvar een voorbode is van terugkeer van Serviërs naar de vroeger door hen gedomineerde gebieden in Kroatië, het achterland van Drvar. De aanwezigheid van Andric-Luzanski in Drvar onderstreept het belang dat de Kroaten aan de kwestie-Drvar hechten. Het is onwaarschijnlijk dat hij een doorbraak in de impasse rond Drvar zal kunnen bereiken, al zal ieder politiek contact tussen prominente Serviërs en Kroaten bij de Moslims de vrees aanwakkeren voor illegale afspraken ten koste van hun eigen belangen.

Bosnisch-Servische republiek (RS)

Radisic geniet steun RS-instellingen

Het Servische lid van het Bosnische presidium Radisic heeft verklaard dat hij de volledige steun van de RS-instellingen geniet bij zijn initiatief om de Bosnische aanklacht wegens oorlogsmisdaden tegen Joegoslavië in te trekken. Radisic herhaalde zijn mening dat dat initiatief niet onrechtmatig was, en als dat al zo zou zijn, dat hij door de omstandigheden tot zijn daad gedwongen was. Dit is een opmerkelijke uitspraak van Radisic. Hij is zelfstandig (hoewel uiteraard op voordracht van zijn partij SPRS) gekozen tot presidiumlid en staat als zodanig los van de RS-instellingen. Reeds eerder heeft Radisic echter aangegeven dat hij zich gebonden acht aan besluiten van de RS-instellingen; zo heeft hij onlangs zijn plaats in het presidium weer ingenomen nadat hij daartoe was gemachtigd door het RS-parlement. Deze vermenging van verantwoordelijkheden op nationaal en entiteitsgebied is illustratief voor de Servische opvatting dat niet de staat Bosnië-Herzegovina, maar de entiteiten soeverein zijn. Ondanks zijn reputatie van gematigdheid blijkt ook Radisic deze these aan te hangen. Zijn woorden over de intrekking van de Bosnische aanklacht, die de afgelopen weken reeds veel

████████████████████

stof hebben doen opwaaien, zullen door de Moslims nieuwe olie op het vuur van de etnische tegenstellingen worden ervaren.

Bosnisch-Servisch parlement opnieuw bijeen

De voorzitter van het Bosnisch-Servische parlement, Djokic (SPRS) heeft verklaard dat er op 14 juli opnieuw een zitting van het parlement zal worden gehouden. Reeds voor die tijd moet volgens Djokic de dialoog over de vorming van een nieuwe regering weer op gang komen. Bovendien moet het parlement zijn legislatieve taak hervatten. Feitelijk fungeert het parlement niet meer sinds de momenteel demissionaire premier Dodik parlementsvoorzitter Kalinic (SDS) de laan uitstuurde. Door de uitslag van de verkiezingen, waarin noch de regering, noch de oppositie een meerderheid haalde, door de discussie over het ontslag van Poplasen door de OHR, en door de Bosnisch-Servische onvrede met de arbitrage rond Brcko, is de wetgevende taak van het RS-parlement ook de afgelopen periode niet op gang gekomen. Djokic wil duidelijk maken dat hij dat wil veranderen. Bij de jongste parlementsitting, die geheel aan de kwestie-Brcko was gewijd, was reeds instemming met Djokic's streven geuit. De Bosnische Serviërs lopen daarbij overigens het risico de toorn van de internationale gemeenschap over zich af te roepen. Vorige maand was Poplasen *qualitate qua* bij de vergadering aanwezig en werd door Djokic, in weerwil van de straf van OHR, als zodanig begroet. Het is overigens onwaarschijnlijk dat er op korte termijn een meerderheidsregering zal worden gevormd. De enige redelijke mogelijkheid daartoe dient zich aan als de SPRS, de partij van Djokic en Radisic, de coalitie verlaat en zich aansluit bij de voormalige regeringspartij SDS en haar partner, de extreem-nationalistische SRS van Poplasen. Het is uiterst twijfelachtig of de OHR een dergelijke coalitie zou toestaan.

Poplasen bezoekt Brcko

Poplasen heeft vorige week een bezoek gebracht aan de omstreden stad Brcko. Hij stelde zich persoonlijk op de hoogte te willen stellen van de situatie rond Brcko. Na afloop herhaalde Poplasen dat het resultaat van de arbitrage rond Brcko door het RS-parlement is afgewezen, en dat in zijn visie alle RS-politici zich aan die resolutie hebben te houden. Uit deze melding blijken twee dingen. Ten eerste blijft Poplasen zichzelf als de legitieme president van de RS beschouwen, waarmee hij zijn ontslag door Westendorp als illegaal bestempelt. Ten tweede blijft er verzet tegen de arbitragekwestie rond Brcko bestaan. Zoals reeds eerder gemeld, staan beide beslissingen van de internationale gemeenschap op gespannen voet met de tekst van "Dayton". Bovendien worden zij door de Bosnische Serviërs, en niet uitsluitend de volgelingen van Poplasen, beschouwd als indicaties dat de internationale gemeenschap partijdig is. Vermoedelijk zal dit de betrekkingen tussen de Bosnisch-Servische top en de internationale gemeenschap onder druk blijven zetten.

Kroatië

Congres HDZ

De afgelopen dagen heeft de partij van president Tudjman, de HDZ, een congres gehouden ter gelegenheid van het tienjarig bestaan. In zijn openingsrede benadrukte Tudjman de verworvenheden van de partij, met name het ontstaan van een onafhankelijke Kroatische staat. Hij pleitte voor het consequent volhouden van de huidige koers, ondanks allerlei problemen. Hij stelde het streven naar staatkundige en spirituele eenheid onder de Kroaten kardinaal. Ook premier Matesa en minister van Buitenlandse Zaken Granic betoonden zich tevreden met de resultaten van de regering en optimistisch over de toekomst. Overigens was er kritiek te horen op de internationale gemeenschap, die te veel kritiek zou hebben op Kroatië en met name in Bosnië-Herzegovina partijdig zou zijn. De Kroatische minister voor betrekkingen met Bosnië-Herzegovina zei: "Er is geen sprake van dat Kroaten Bosniërs zullen worden". Andere sprekers ontkenden dat corruptie, het beperken van de persvrijheid en illegaal optreden van overheidsdiensten tot de structurele problemen van het land behoren.

Ondanks alle zelfgenoegzaamheid kent de HDZ gigantische problemen. Tudjman zelf tobt met zijn gezondheid en is steeds minder in staat de diverse vleugels van de partij op één koers te houden. Bovendien blijkt de Kroatische kiezer in toenemende mate ontevreden met de sociaal-economische problemen in het land en met name met het onvermogen van de HDZ daar een antwoord op te formuleren. Om die reden is te verwachten dat de partij bij de verkiezingen die nog dit jaar moeten worden gehouden, een verpletterende nederlaag zal leiden. Zeker als Tudjman ook nog het voorzitterschap van de partij zou neerleggen, is de desintegratie van de HDZ vrijwel onvermijdelijk. Het ontkennen van de problemen draagt daar uiteraard niet aan bij.

Federale Republiek Joegoslavië (FRJ)

Parlement heft staat van oorlog op

Het Joegoslavische parlement heeft de staat van oorlog opgeheven. Ook de op grond van die toestand genomen besluiten, zoals het verbod van buitenlandse reizen voor mannen in de weerbare leeftijd en de controle op de pers, werden ingetrokken. De zich als gematigd presenterende oppositie, zoals de Democratische Partij van Djindjic, heeft de vrees uitgesproken dat bij deze nieuwe zitting vele bepalingen in de noodverordeningen zullen worden omgevormd tot reguliere wetten, zodat de controle van het regime over de samenleving gehandhaafd blijft.

Zoals reeds eerder gemeld, had het Joegoslavische bewind onder verwijzing naar de staat van oorlog een aantal maatregelen genomen die de controle over de samenleving aanzienlijk versterkt had. Zo was de toch al beperkte speelruimte van de onafhankelijke media nog verder ingeperkt, was het onderwijs volledig gelijkgeschakeld en had de politie uitgebreide bevoegdheden om uitingen van onvrede te bestrijden. Het Joegoslavische bewind realiseert zich dat in de huidige omstandigheden, met name door de economische crisis en de concessies in de kwestie-Kosovo, het potentieel voor demonstraties aanzienlijk is. Daarom is het allerminst uitgesloten dat het parlement inderdaad een aantal wetten aanneemt om te voorkomen dat de onrust uitloopt op een aanval op het regime. Dat geldt des te sterker omdat de "gematigde" oppositie de jongste verkiezingen heeft geboycot en derhalve niet in het parlement vertegenwoordigd is. De enige parlementaire oppositie is te verwachten van de partij van de Montenegrijnse president Djukanovic, en deze zal zich bij het bepalen van haar standpunt volledig laten leiden door de belangen van Montenegro.

Djindjic roept op tot eenheid

Djindjic (DS) heeft verklaard dat samenwerking van de oppositie, in combinatie met demonstraties, tot de val van federaal president Milosevic kan leiden. Hij stelde dat hij reizen naar diverse internationale hoofdsteden zal maken, om volgende week terug te keren naar Belgrado. Djindjic hoopt dat er met de ontevredenheid van de Joegoslavische burgers over de economische ontberingen en de bombardementen, wellicht in combinatie met de aangekondigde demonstraties van Kosovo Serviërs een mogelijkheid is het verzet tegen het regime-Milosevic te bundelen, als de oppositie eendrachtig samenwerkt. In de praktijk lijkt de onvrede zich eerder tegen de oppositie te keren. Zo wordt het patriotisme van Djindjic, die in de oorlog moest onderduiken uit vrees voor zijn leven, door de officiële propaganda in twijfel getrokken. Bovendien is de oppositie het (zoals altijd) intern oneens. Zolang de belangrijkste oppositiepartij SPO nog steeds mogelijkheden ziet om met Milosevic samen te werken, blijft de kans op een spoedige val van Milosevic beperkt.

Onrust in Kraljevo

In de omgeving van Kraljevo (centraal-Servië) hebben reservisten uit de Joegoslavische strijdkrachten (VJ) een weg geblokkeerd. Aanleiding was de onvrede met het feit dat ze nog achterstallig salaris tegoed zouden hebben. Het betreft een kleinschalige actie met een concreet doel, maar niet vergeten mag worden dat er in Joegoslavië momenteel veel reden tot onvrede bestaat. De levensstandaard is aanzienlijk gedaald door vele jaren economisch wanbeheer en door de recente maatregelen van VN en NAVO (zowel boycots als luchtaanvallen). Uit Kosovo gevluchte Serviërs protesteren (hoewel ook kleinschalig) reeds dagenlang in Belgrado en de oppositie denkt, onder meer door demonstraties, de positie van president Milosevic te kunnen ondergraven. In een dergelijke situatie kan een kleine demonstratie als katalyst dienen voor verdere protesten en snel uitgroeien tot een grootschalige actie; in dat verband is ook van belang dat Kraljevo niet ver gelegen is van Cacak, een van de steden waar de oppositie met demonstraties zei te willen beginnen. Overigens moet worden aangenomen dat het bewind eventuele onrust snel de kop zal kunnen indrukken.

Seselj overweegt zich terug te trekken

De leider van de extreem-nationalistische SRS en (demissionair) Servisch vice-premier Seselj heeft gezegd het herstel van de coalitie met de SPS van Milosevic mogelijk is. De voorwaarden daarvoor zouden momenteel worden besproken in de SRS-rijen. Seselj zelf zei dat hij voor de moeilijke keuze staat om politiek actief te blijven, dan wel zich terug te trekken. Hij zei ervan overtuigd te zijn dat de SPS liever samenwerkt met de SRS, hoewel dat een concurrent is, dan met de SPO van voormalig federaal vice-premier Draskovic.

De woorden van Seselj bevestigen eerdere speculaties dat het indienen van het ontslag van de SRS-ministers naar aanleiding van de kwestie-Kosovo een geste was, bedoeld om de geloofwaardigheid van de SRS in stand te houden, maar dat het nooit de bedoeling van de SRS is geweest om de regering

[REDACTED]

daadwerkelijk te verlaten. Eén van de motieven daarvoor wordt door Seselj terecht aangegeven: de vrees dat de SPO, de "concurrent" van de SRS in het nationalistische kamp, voordeel zou halen uit eventueel uit te schrijven verkiezingen. Het vertrek van Seselj kan in dezelfde categorie vallen. Als hij zich terug zou trekken, zou dat zware gevolgen kunnen hebben voor de SRS. Voor die partij geldt in sterke mate wat voor de meeste politieke partijen in het voormalige Joegoslavië geldt: zij wordt sterk geïdentificeerd met de persoon van haar leider. Seselj is een controversieel figuur, ook in de Joegoslavische politiek, maar geniet bij zijn eigen aanhang veel populariteit. Dat geldt ook voor Bosnië-Herzegovina; zijn charisma is dermate groot dat hij bij de jongste verkiezingen in dat land de enige buitenlandse politicus was die op verkiezingsposters stond afgedrukt. Het vertrek van Seselj uit de politiek kan derhalve tot verlies van de SRS in Joegoslavië en Bosnië-Herzegovina leiden.

Kosovo

UCK tegen ontwapening

De woordvoerder van de namens het "Kosovo Bevrijdingsleger" (UCK) opererende "tijdelijke regering" voor Kosovo, Krasniqi, heeft verklaard dat het UCK de term "bevrijding" uit de naam moet schrappen en zich omvormen tot het "Leger van Kosovo". Hij keerde zich tegen de ontwapening van het UCK en wees erop dat de VN-resolutie slechts spreekt van de noodzaak te "demilitariseren". Ook de UCK-bevelhebber in de hoofdstad Pristina, Berisha, heeft verklaard dat hij zich slechts zal bezighouden met het verzamelen van de wapens van het UCK om deze vervolgens onder eigen controle op te slaan. Ook hij zie dat het UCK belast moet worden met de verdediging van de grenzen van Kosovo. Volgens hem zullen de trainingskampen van het UCK in Albanië gehandhaafd blijven, en zullen er nieuwe kampen worden ingericht in Kosovo.

Het was reeds geruime tijd duidelijk dat het UCK en de door dat "leger" ingerichte regering zichzelf niet alleen beschouwen als de enige legitieme vertegenwoordigers van de Kosovo-Albanezen (en derhalve van de politieke entiteit Kosovo), maar ook dat zij "normale" staatsfuncties op zich willen nemen. Daardoor lijken zij reeds een voorschot te nemen op de door hen nagestreefde onafhankelijkheid van Kosovo. Uit bovengenoemde uitspraken blijkt dat zij in dit kader niet aarzelen de termen van de VN-resolutie op creatieve wijze te interpreteren, zo niet te schenden. Zij die van mening waren dat "demilitarisering" een meer veelomvattende term is dan "ontwapening" worden door Krasniqi terechtgewezen. Uit de verklaring van Berisha blijkt dat ook die "ontwapening" met enig voorbehoud dient te worden geïnterpreteerd; het UCK blijkt niet bereid de controle over de betreffende wapens op te geven. Dit alles vormt een aanzienlijke provocatie aan het adres van de internationale gemeenschap, omdat dit optreden van het UCK ingrijpende gevolgen kan hebben voor de uitoefening van de taak van KFOR en andere internationale instellingen.

Rugova komt niet opdagen

De ministers van Buitenlandse Zaken van Groot-Brittannië, Frankrijk en Italië hebben de afgelopen dagen ontmoetingen gehad met een aantal prominente Kosovo Albanese. Grote afwezige was "schaduwpresident" Rugova, hoewel ook hij was uitgenodigd. Wél is een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiger van Rugova's partij LDK, die ook lid is van de regering van "schaduwpremier" Bukoshi. Bukoshi en Rugova verzetten zich tegen de regering-Thaci en beschouwen zichzelf als de enige legitieme vertegenwoordigers van de Kosovo-Albanezen. In de machtsstrijd met het UCK lijken zij echter aan de verliezende hand. Het UCK breidt haar politieke macht uit over heel Kosovo, terwijl Rugova en Bukoshi het nog niet eens aandurven om naar Kosovo te reizen. Ook internationaal lijken zij steeds meer aan steun in te moeten boeten, waarbij het niet verschijnen op een ontmoeting met prominente ministers natuurlijk geen goed doet. Al met al heeft het er alle schijn van dat Rugova's positie steeds meer marginaliseert en de UCK-regering de facto de dienst uitmaakt.

Joegoslavië verzoekt KFOR grens met Albanië te sluiten

De Joegoslavische plaatsvervangend minister van Buitenlandse Zaken Vujovic heeft KFOR formeel verzocht de grens tussen Kosovo en Albanië te sluiten. Doel zou zijn te voorkomen dat criminelen de grens overschrijden. In de overeenkomst tussen de NAVO en de Joegoslavische militaire autoriteiten over de terugtrekking van Servische en Joegoslavische eenheden uit Kosovo is bepaald dat op termijn een aantal militairen mag terugkeren voor specifieke taken. Het ligt voor de hand dat in ieder geval in de Joegoslavische visie het toezicht op het grensoverschrijdende verkeer daar één van is. KFOR zal daar genuanceerd over denken, al was het alleen maar omdat die situatie de Joegoslavische grenstroepen in staat zou (moeten) stellen om regulier verkeer in heel Kosovo uit te voeren ter bevoorrading en aflossing van de eenheden aan de grens. Een ander probleem is dat het effectief uitvoeren van grenscontroles, of dat nu door KFOR of de Joegoslavische strijdkrachten gebeurt, bijna onvermijdelijk zal leiden tot conflicten met het UCK, dat min of

[REDACTED]

meer openlijk van Albanees grondgebied gebruik maakt voor aan- en afvoer en voor opleidingstaken. Indien KFOR het verzoek van Vujovic afwijst, dan speelt met in de kaart van de Servische propaganda, die in het verleden herhaaldelijk de neutraliteit van de NAVO in twijfel heeft getrokken. Bovendien zal het moeilijk zijn een valide argument te bedenken waarom KFOR niet optreedt tegen ongecontroleerd betreden van wat in de formele visie nog steeds Joegoslavisch grondgebied is.

Vojvodina

Orban wijst andermaal op "gevaar" Vojvodina

De Hongaarse premier Orban heeft de internationale gemeenschap opgeroepen attent te zijn op mogelijke etnische conflicten tussen Serviërs en Hongaren in de noordelijke, voormalig autonome provincie Vojvodina. Daarbij zou vooral het feit een rol spelen dat vele Serviërs uit Kosovo zouden zijn gevlucht naar Vojvodina. In de visie van Orban zouden het herstel van de vroegere autonomie en een beperking van het aantal Joegoslavische militairen in Vojvodina minimum-eisen moeten zijn.

Er is geen enkele aanwijzing dat de etnische verhoudingen in Vojvodina (waar de Hongaren overigens een minderheid vormen) de afgelopen weken en maanden zijn verscherpt. De uitspraken van Orban passen evenwel in een patroon waarin de Hongaarse regering, zeker sinds haar toetreding tot de NAVO, voortdurend internationale aandacht vraagt voor de vermeende problemen in Vojvodina. De Vojvodina-Hongaren zijn inderdaad het doelwit van enige discriminatie, maar zeker niet in de mate waarin de Kosovo-Albanezen zijn onderdrukt. Zij hebben zich altijd in positieve zin willen afspiegelen tegen die Albanezen, al hebben zij ook voortdurend duidelijk gemaakt dat zij van eventuele autonomie voor Kosovo mede willen profiteren. Het gevaar bestaat dat vele, met name de meer extreem-nationalistische, Serviërs door opmerkingen als die van Orban in toenemende mate bevreesd raken dat concessies ten aanzien van Kosovo kunnen leiden tot een verdere desintegratie van Joegoslavië. Daardoor kunnen dergelijke pleidooien in feite contra-productief werken.

Montenegro

Djukanovic pleit voor concrete stappen

De Montenegrijnse president Djukanovic heeft opgeroepen tot concrete stappen om de betrekkingen met Servië te "herdefiniëren". In dat kader noemde hij met name nieuwe regelingen op het gebied van belastingen en douanegelden, alsmede het invoeren van een "convertibele dinar". Hoewel Djukanovic niet naar onafhankelijkheid streeft, gebruikt hij dit als dreigement om concessies van de federale regering af te dwingen. Omdat Montenegro zegt die federale regering niet te erkennen, steekt de Montenegrijnse regering de gelden die zij uit belastingen en invoerheffingen krijgt, in eigen zak. Kennelijk wil Djukanovic deze situatie nu legitimeren. Zijn onuitgesproken aanname is dat Montenegro economisch gezonder is dan Servië. Hoewel daar niet veel voor nodig is, is het nog onbewezen dat Montenegro zelfstandig zou kunnen overleven.

Macedonië

Serviërs gearresteerd in Macedonië

Het Macedonische ministerie van Binnenlandse Zaken heeft bekend gemaakt dat een groep van tien etnische Serviërs is gearresteerd. Volgens minister Trajanov zijn zij betrokken geweest bij de bomaanslag op een vrachtwagen van de NAVO vorige week. De Servische minderheid in Macedonië is klein (vermoedelijk 5% van de bevolking) maar is geconcentreerd in het grensgebied met Servië (Kosovo). Bovendien hebben zij contacten met groeperingen in Servië zelf. De Macedonische Serviërs hebben voortdurend geageerd tegen de NAVO-acties tegen Joegoslavië en de Macedonische medewerking daarmee. Het is zeker niet uitgesloten dat die ontevredenheid heeft geleid tot de oprichting van extremistische groeperingen zoals de bovengenoemde. Met betrekking tot de Macedonische reactie moet worden opgemerkt dat ook de etnisch-Macedonische meerderheid in Macedonië soortgelijke bedenkingen heeft met betrekking tot het NAVO-optreden.